

over vrouwen justitia

bulletin

1 2011

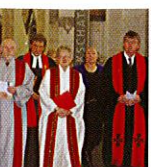
raad van kerken in nederland

bulletin

1 2011

Voorgangers welkom in Amersfoort 1

Nederlanders naar leiderschapscursus 2

Xnoizz Flevo Festival voor alle jongeren 3

Veelkleurig getuigen 2011 4

Etafette carillons voorafgaand aan Kerkennacht 5

Even voorstellen: Christelijke Gereformeerde Kerken 6

Het doel is de weg 7

Beraadgroep Samenlevingsvragen: dubbele focus 8

Lokale radio aanjager oecumene 9

Christologie in interreligieuze ontmoeting 10

Wij geloven in één God 11

Zorg om Egypte 12

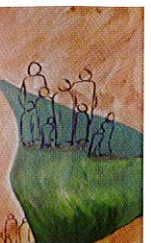
Oecumene ter plaatse 14

Berichten 16

Regelmatige vernieuwing raden van kerken 18

Personalia 19

Column 20

Colofon

Raad van Kerken in Nederland

secretariaat Kon. Wilhelminalaan 5 3818 HN Amersfoort
telefoon 033 4633844
alg. secretaris ds. Klaas van der Kamp
e-mail rvk@raadvankerken.nl
website www.raadvankerken.nl

Oecumenisch Bulletin

eindredactie Beppie van Laar, Raad van Kerken in Nederland,
Kon. Wilhelminalaan 5, 3818 HN Amersfoort;
e-mail: rvk@raadvankerken.nl
medewerkers Sophie Bloemert, Mijne Bosman, Edward de
Kam, Klaas van der Kamp, Wilbert van Saane,
Kees Tinga, Floris Visser, Jurjen Zeilstra, Dick van
der Zwaag
foto's pag. 2: Femke Visser, pag. 3: Xnoizz Flevo
Festival, pag. 4: Stichting Opwekking, pag. 6:
Dick van der Zwaag, pag. 11: Sophie Bloemert;
Klaas van der Kamp
vorm omslag Marijke Kamsma - bliksemzwart.nl

Twitter, twittert, twitterde, getwitterd

De Raad van Kerken in Nederland zit op twitter (@raadvankerken). Mensen kunnen zichzelf als volger aanmelden. Het aantal volgers ligt nu iets boven de 160, en wij zijn benieuwd of dat gaat groeien in de komende tijd. Dat hopen we. We zullen u niet bestoken. Retweets stellen we wel erg op prijs. 's Nachts twitteren zullen we wel niet doen, maar natuurlijk zullen we zeker gaan twitteren over de Kerkennacht die in veel plaatsen op 24 en 25 juni plaatsvindt. Ongetwijfeld komen ons vanuit de plaatsen die meedoen leuke en inspirerende plannen ter ore. We hopen dat velen deze activiteit zullen bezoeken om inspiratie op te doen of geïnspireerd te raken. We blijven twitteren.

Oecumene op z'n smalst

De Protestantse Kerk in Nederland en de Rooms-Katholieke Kerk hebben elkaar gevonden. Samen met de EO en het Nederlands Bijbelgenootschap organiseerden zij op Witte Donderdag Passion 2011. Het lijdensverhaal werd verteld, afgewisseld met toepasselijke popsongs. Het evenement is uitgezonden op Nederland 3 en Radio 2.

De Raad van Kerken was afwezig. Had het niet voor de hand gelegen de Raad te betrekken bij een poging de passie van Jezus onder de aandacht te brengen van vooral jongeren? Maar net als bij de Rotterdamse Taizé jongerenbijeenkomst gingen enkele kerken een eigen weg. De kleine kerken hebben ook zo hun manieren om de aandacht naar zichzelf toe te zuigen. Zouden we in het geheel van de samenleving niet meer bereiken als de drang om de eigen kerk te promoten ondergeschikt wordt gemaakt aan samenwerking?

Er is oecumenisch veel bereikt. De Protestantse Kerk (PKN) als kerk is daar een voorbeeld van. Het is evenwel de vraag of de kerken er in slagen om ook de bredere oecumene te dienen. Na de vorming van de PKN waren er in de Raad twee megakerken en een groeiend aantal minikerken van uiteenlopende signatuur. De regel dat iedere deelnemende kerk evenveel stem had binnen de Raad werd gewijzigd. De kleinere kerken kregen ieder één stem en de grote drie. Begrijpelijk, maar het was meer dan een reglementswijziging. Naast kwaliteit was ook kwantiteit een basis voor invloed geworden.

De kerken zien met lede ogen hun invloed in de samenleving kleiner worden. Zij willen nieuwe supporters werven. Daarom zijn zij er als de kippen bij om in de media zelf genoemd worden en niet als deel van de oecumenische beweging. Past dit alles in de christelijke traditie? Jezus moedigde zijn volgelingen aan het evangelie te verkondigen. Dat mag en moet je doen met eigentijdse middelen. Maar er is ook zijn bede: dat zij allen een zijn. En Witte Donderdag is de dag van het laatste avondmaal en de voetwassing. Die voetwassing was een les van Jezus aan zijn leerlingen dat zij na zijn dood niet zouden moeten gaan voor macht maar voor nederigheid, niet voor concurrentie maar voor samenwerking.

De christelijke traditie spoort niet met machtsdenken en mediaconcurrentie op de markt van levensbeschouwingen. Wel met oecumenische inzet voor naar elkaar luisteren en samenwerken waar het kan. Alleen waar kerken dat proberen, zijn zij geloofwaardig.

MB

Voorgangers welkom in Amersfoort

De Raad van Kerken zet de deuren van kantoor en kapel open. Op vrijdagmiddag 2 september worden nieuw aangestelde voorgangers vanuit heel Nederland uitgenodigd in het oecumenisch centrum in Amersfoort.

De Raad biedt hen een programma waarin zij in vogelvlucht kunnen kennismaken van de oecumenische ontwikkelingen in Nederland. De voorgangers krijgen een overzicht van hoe de oecumene op dit moment is georganiseerd. En vanzelfsprekend is er ook gelegenheid om onderling het gesprek aan te gaan over mogelijkheden en verwachtingen van de oecumene op plaatselijk niveau.

Vertegenwoordigers van lokale raden van kerken zijn met het idee van een open huis gekomen. Zij merken dat nieuwe voorgangers vaak nog onvoldoende zicht hebben op het geheel van kerken in Nederland. Er is geen sprake van onwil, maar ze komen er vaak niet toe om zich nader te verdiepen in de oecumene. Ze focussen veelal eerst op de eigen gemeente of parochie. De Raad wil de voorgangers daarom een handje helpen en hen in kort bestek informeren over de actuele stand van zaken in de oecumene.

Daarbij komt dat er een paar kerken zijn met voorgangers uit het buitenland. Zij hebben sowieso minder affiniteit met het Nederlandse kerkelijke forum. Een ontmoetingsmiddag kan helpen hiermee kennis te maken. In principe kan iedereen de Raad bezoeken en deelnemen aan het programma. Het bureau richt zich echter

vooral op die voorgangers die in de achterliggende twee jaren zijn begonnen met hun ambtswerk.

De gasten zijn welkom vanaf 13.30 uur. Het programma begint om 14.00 uur met een inleiding over de oecumene in Nederland qua geschiedenis en theologische actualiteit. Daarna gaat het over de oecumene qua organisatie en kerkelijke oriëntatie. Tenslotte wordt er gesproken over het geestelijk leiderschap in relatie tot de oecumene. Het formele gedeelte wordt om 16.45 uur afgesloten met een liturgisch moment in de kapel. Daarna is er nog gelegenheid om een glaasje te nuttigen. Mensen moeten zich vooraf opgeven.

De Raad van Kerken in Nederland is gehuisvest in het oud-katholiek seminarie aan de Kon. Wilhelminalaan 5 te Amersfoort. Vanaf Amersfoort CS is het vijf minuten lopen. Aanmelden via rvk@raadvankerken.nl of telefonisch 033 4633844.

Nederlanders naar leiderschapskursus

Jonge mensen kunnen deelnemen aan Europese ontmoetingsdagen van EYCE (Ecumenical Youth Council in Europe). Femke Visser, Marlieke van der Sar en Maaïke de Reuver woonden enkele weken geleden een leiderschapskursus bij. Ze waren met dertig andere jonge mensen uit heel Europa.

'De training in Kandersteg droeg de titel 'Learn. Engage. Lead.' en was gericht op het uitbreiden van kennis over en het ontwikkelen van vaardigheden met betrekking tot leiderschap', vertelt Maaïke de Reuver. De groep kreeg verschillende workshops en

Saamhorigheid onder jongvolwassenen

trainingen, waaronder: een retoricatraining, een workshop over zelfvertrouwen, een training over onderhandelingsvaardigheden, een workshop over conflictbeheersing, een communicatietraining en een training over presentatievaardigheden. Twee jonge leiders waren uitgenodigd als spreker: een jonge vrouw uit Duitsland die deelneemt aan het nationale Duitse kerkbestuur, en een jonge man uit Groot-Brittannië die de leider is van een grote scoutingorganisatie in Zwitserland.

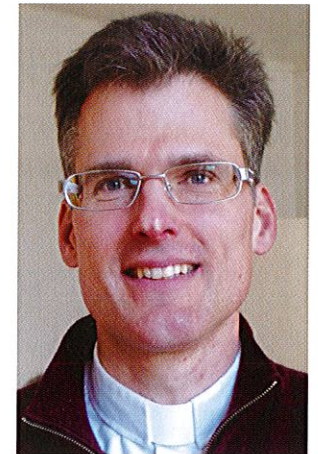
De cursus werd afgesloten met een simulatiespel waarin ieder de in de week opgedane kennis en vaardigheden in de praktijk kon brengen. Iedere deelnemer kreeg een naam en rol van een fictieve leider in een fictieve wereldwijde politieke organisatie en moest in de nagespeelde vergadering van de organisatie proberen de belangen gelinkt aan die rol zo goed mogelijk te behartigen.

De lidkerken van de Raad van Kerken faciliteren jonge mensen die dergelijke bijeenkomsten willen bijwonen. De gedachte is dat bij een jonge generatie op die manier de betrokkenheid bij oecumene zich kan verbreden en ontwikkelen. Mensen die ook delen van het programma van EYCE willen bijwonen, kunnen zich bij het bureau van de Raad van Kerken naar de mogelijkheden informeren. Zo is er van 3 t/m 10 juli een bijeenkomst over ecologie in Kiev.

Personalia

Sam Van Leer

Rev. Sam Van Leer is door de plenaire Raad als vertegenwoordiger van de Syrisch-Orthodoxe Kerk, de Koptisch Orthodoxe Kerk, de Oud-Katholieke Kerk en de Anglicaanse kerk verkozen tot lid van het moderamen. Hij volgt daarmee rev. Joop Albers op die jarenlang vanuit de Anglicaanse Kerk een plaats in het moderamen had. Rev. Van Leer werkt als chaplain voor de Anglicaanse Kerk in Oost-Nederland.

Sam Van Leer

Jan Jorrit Hasselaar

Jan Jorrit Hasselaar gaat zijn master volgen in Bossey bij Genève. Daarmee krijgt Nederland weer een oecumenische inbreng in het centrum van de oecumene.

Versterking beraadgroepen

Dr. Hettie Pott-Buter is benoemd als voorzitter van de beraadgroep Samenlevingsvragen. Dr. Archiebald van Wieringen pr. is vanuit de Rooms-Katholieke Kerk benoemd tot lid van dezelfde beraadgroep. Daarmee is de beraadgroep op volle sterkte.

Dr. Jurjen Zeilstra, predikant voor de Protestantse Kerk in Hilversum, werd benoemd tot lid van de beraadgroep Geloven en kerkelijke gemeenschap. Vanuit de Remonstrantse Broederschap kwam dr. Koen Holtzapffel de

beraadgroep verder versterken. Nieuwe leden vanuit rooms-katholieke kring zijn in aantocht, en ook vanuit andere kleinere lidkerken is dringend versterking van de beraadgroep gewenst.

De beraadgroep Interreligieuze ontmoeting werd aangevuld met mevrouw dra. Martina Heinrichs. Zij vertegenwoordigt de Basisbeweging Nederland en volgt Jan Bosman op die de beraadgroep gaat verlaten.

Projectgroep Arme kant van Nederland/EVA

Voor de projectgroep Arme Kant van Nederland/EVA werd door het Leger des Heils voorgedragen Sjaak den Hollander. Ook hij is inmiddels door de plenaire Raad benoemd.

Regelmatige vernieuwing raden van kerken

'We waren bang dat er relatief weinig doorstroming zou zijn, maar dat valt alleszins mee', aldus ds. Klaas van der Kamp, algemeen secretaris van de Raad van Kerken, in een reactie op het resultaat van de onlangs gehouden enquête onder lokale raden van kerken.

Plaatselijke raden van kerken slagen er goed in de samenstelling van hun bestuur voortdurend te vernieuwen. Dat blijkt uit een onderzoek waaraan ruim 15 procent van de plaatselijke raden heeft meegedaan. Maar liefst 79 procent van de raden geeft aan dat er recent nog een nieuw bestuurslid is toegetreden tot de plaatselijke raad. De doorstroming is van belang om telkens nieuwe impulsen aan het werk te kunnen geven en om het draagvlak op plaatselijk niveau te verstevigen'.

Samen sterker

De Raad van Kerken in Nederland heeft de enquête gebruikt om de communicatiemiddelen van de kerken door te lichten. Zo'n 50 procent van de plaatselijke raden heeft een

eigen website en 12 procent kan de oecumenische informatie goed kwijt op de website van een of meer van de plaatselijke kerken.

Het blijkt dat ruim tweederde van de raden (74 procent) jaarlijks contact heeft met de kerkelijke besturen ter plaatse. Voor de afstemming is dat van groot belang, omdat daarmee het beleid in algemene zin en de oecumenische afstemming samen opgaan.

Op grond van de resultaten doet het bureau van de Raad enkele aanbevelingen voor plaatselijke raden:

1. Onderzoek de mogelijkheid om informatie op websites te plaatsen van de lokale kerk(en);
2. Onderzoek de mogelijkheid om op de websites van de lokale kerk(en) een link te plaatsen naar de website www.raadvankerken.nl;
3. Zorg voor regelmatig overleg met de plaatselijke besturen van de kerken en probeer een plan op te stellen waarin een duidelijke route wordt uitgezet voor oecumenische samenwerking.

De Raad komt binnenkort met een nieuw pakket van mogelijkheden voor plaatselijke raden. Het helpt als daar mensen zitten die openstaan voor vernieuwing. Het gaat dan om uitgaven die op stapel staan, zoals de mogelijkheid zelf convenanten af te sluiten en een toetsingslijst waarmee plaatselijke raden de eigen samenwerking kunnen onderzoeken. De presentatie van de nieuwe materialen wordt over enkele maanden verwacht.

Xnoizz Flevo Festival voor alle jongeren

Graag zie ik dat het festival breed wordt gedragen door kerkelijk Nederland. Op die manier kunnen we meer jongeren en jeugdwerkers van 18 – 21 augustus a.s. verwelkomen op het festivalterrein in Bussloo, aldus Edward de Kam, voorzitter St. Flevo Festival.

Van harte ben ik bereid te vertellen over het Xnoizz Flevo Festival dat wordt georganiseerd door Youth for Christ in samenwerking met de jongerenorganisatie van de Protestantse Kerk (JOP) en de EO, de drie grootste christelijke jongerenorganisaties van Nederland. Het festival trekt jaarlijks meer dan 10.000 bezoekers met een zeer diverse kerkelijke achtergrond. Uit onderzoek is gebleken dat ruim 90% van hen zich christen noemt, 30% daarvan is lid van de Protestantse Kerk, 20% is lid van een evangelische gemeente. Ook reformatorische en katholieke jongeren vinden hun weg naar het festival.

& music' vormen de pijlers van het festival en deze sluiten goed aan op de belevingswereld van de doelgroep: 15-25 jarigen. Het is mooi te zien dat de samenwerking tussen de drie jongerenorganisaties wordt voortgezet, ook buiten het festival. Zo worden de jongerenprogramma's die Youth for Christ heeft geschreven voor de protestantse gemeenten nu ook doorvertaald naar de context van rooms-katholieke parochies. De katholieke jongerenwerkers ontvangen dit jaar tevens een persoonlijke uitnodiging om samen met hun jongeren naar het Xnoizz Flevo Festival te komen.

Graag tot ziens in Bussloo, dus!

Informatie: www.xnoizzflevofestival.nl

Op een eigentijdse manier wordt het oecumenische karakter van dit evenement vormgegeven. Naast (inter)nationale artiesten met verschillende muziekstijlen, worden ook inhoudelijke programma's over het geloof en maatschappelijke onderwerpen aangeboden met sprekers uit diverse kerkelijke gezindten. Alle programma's hebben een interactief onderdeel en zoeken de dialoog met de festivalgangers. Zo worden ze uitgedaagd na te denken over belangrijke (levens)vragen in een toegankelijke en veilige omgeving. De combinatie van 'faith, friends

Een enthousiaste menigte laat zich inspireren door muziek

Veelkleurig getuigen 2011

Met Pinksteren dit jaar is er opnieuw een interculturele viering bij Opwekking. Doel van de bijeenkomst is te laten zien dat christenen één zijn en dat ze samen willen getuigen van Christus. Wilbert van Saane vertelt iets over de achtergronden.

Veelkleurig getuigen. Samen getuigen zijn van de hoop die in ons is, met alle verscheidenheid die er is binnen de gemeente van Jezus Christus. Christenen hebben elkaar nodig om het evangelie van Jezus Christus te laten klinken.

Tijdens de pinksterconferentie van de stichting Opwekking in 2010 organiseerden de Evangelische Alliantie, de Evangelische Zendingalliantie, de Nederlandse Zendingraad, de Raad van Kerken in Nederland en de Vereniging van Migrantenkerken SKIN samen een grote interculturele viering. Deze viering stond in het teken van honderd jaar wereldzending.

De stichting Opwekking biedt wederom gastvrijheid. Dit jaar draait de viering om het bij-

belboek Daniël. Het boek Daniël gaat over de ervaring van ballingschap, over dromen en over de toekomst. Christenen uit het Midden-Oosten vertellen, zingen en laten zien hoe deze thema's een rol spelen in hun leven.

Christenen uit alle kerken kunnen aan de viering deelnemen. De pinksterconferentie vindt plaats van 10-14 juni 2011. Informatie is te vinden op de site www.opwekking.nl. Voor meer informatie over *Veelkleurig getuigen* kunt u terecht bij een van deze organisaties: EA (www.ea.nl), EZA (www.eza.nl), NZR (www.zendingraad.nl), Raad van Kerken (www.raadvankerken.nl) en SKIN (www.skinkerken.nl). Bereikt dit blad u voor Pinksteren, dan bent u uiteraard van harte welkom.

De viering is in de nazorgtent op zaterdagmiddag 11 juni 2011. U vindt de nazorgtent van de pinksterconferentie op het evenemententerrein van Walibi World in Biddinghuizen.

Negenjarig rooster

De werkgroep Oecumenisch Leesrooster onderzoekt de mogelijkheid om een driejarige aanbeveling voor het Leesrooster uit te breiden tot een negenjarige aanbeveling. De groep, die onder leiding staat van ds. Klaas Touwen, is onlangs van start gegaan, en heeft een eerste verkenning gemaakt. De optie om voor een langere periode met een overzicht van lezingen te komen, zou mogelijkheden kunnen openen die tot nu toe wat buiten beeld blijven. Bij een driejarige cyclus bijvoorbeeld pleegt men bij de evangelielezing al gauw aan te sluiten bij een van de synoptische evangeliën (Matteüs, Marcus of Lucas). Bij een langere periode zou het als evenwichtiger worden gezien indien ook het evangelie van Johannes zijn plek opeist.

Zorg over criminalisering vreemdelingenopvang

Als het tonen van barmhartigheid strafbaar wordt, is de nieuwe wetgeving een beperking van de godsdienst-vrijheid'. Dat zei Giel Serton van de Titus Brandsmaparochie uit Emmen bij het ontvangen van het vernieuwde basisdocument over asielbeleid van de Raad van Kerken in Nederland.

De Raad van Kerken heeft een nieuw basisdocument vastgesteld dat als uitgangspunt voor het beleid rond vluchtelingen geldt. Het oude document dateerde al weer van 1996. 'Het is pijnlijk dat het oude basisbeleid na vijftien jaar nog op zoveel punten actueel is gebleven', vatte Henk van Hout, voorzitter van de Raad, de essentie samen tijdens een werkbezoek aan een opvangcentrum in Ter Apel. 'In feite', zo zei hij, 'laat de overheid tot nu toe weinig begrip zien voor het maatschappelijk middenveld wat hier een eigen verantwoordelijkheid neemt.'

Jan van der Kolk, voorzitter van de projectgroep Vluchtelingen van de Raad, somde op hoe de situatie onverminderd zorgelijk is. De overheid is geneigd om de procedures zwaarder te maken. Het wordt moeilijker voor asielzoekers om een hernieuwde procedure op te zetten. Eens uitgezet blijft uitgezet, lijkt het motto te zijn. De eisen zijn strenger. Ook het maatschappelijke klimaat is verslechterd. 'Mensen lijken steeds negatiever over asielzoekers te oordelen. Het woordgebruik vertroebelt. De ernst van de situatie wordt niet meer gepeild.' Ook hekelde hij de beleidsvoornemens van minister Leers, die vluchtelingen in toenemende mate behandelt als criminelen, en die hulp aan asielzoekers strafbaar wil maken.

John van Tilborg, lid projectgroep Vluchtelingen, in licht van wetgeving rond asielzoekers

BERICHTEN

Aandacht voor kernenergie

De milieuramp in Japan brengt het thema van de kernenergie hernieuwd onder de aandacht. Het Zeeuws Sociaal-Ethisch Beraad, werkzaam onder auspiciën van de Raad van Kerken in Zeeland, heeft een bezinningsbrochure uitgebracht over kernenergie. De bezinningsbrochure kan worden gedownload via www.protestantszeeland.nl.

Veel vluchtelingen in Drachten

De projectgroep Vluchtelingen van de Raad van Kerken heeft diaconieën, caritasverenigingen en sympathisanten opgeroepen de interkerkelijke werkgroep Vluchtelingen uit Drachten financieel te ondersteunen. De werkgroep kreeg in korte tijd met veel extra vluchtelingen te maken en kan daardoor wel wat extra financiële armslag gebruiken.

De projectgroep Vluchtelingen meldt dat de meeste migranten uit andere plaatsen in Ne-

derland komen. Eigenlijk zouden de kerken in de andere plaatsen de begeleiding moeten verzorgen. 'Misschien is het een idee dat kerken elders een of twee van deze ongelukkige mensen adopteren, immers we zijn wel met zijn allen verantwoordelijk voor elkaar', aldus een lid van de projectgroep. Het zijn vooral Irakezen, maar ook mensen uit andere landen, bijvoorbeeld uit Iran, die hun toevlucht zoeken in de gemeente Smallingerland.

Nieuwe nieuwsbrief Emmen

De Raad van Kerken en Geloofsgemeenschappen in Emmen heeft een mooie nieuwe digitale nieuwsbrief. Joop van Luit heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de totstandkoming. De Nieuwsbrief informeert over allerlei oecumenische initiatieven.

Steun aan klacht

De Raad van Kerken en het CMO (Contactorgaan Moslims en Overheid) hebben stelling genomen tegen het verbaal geweld van jongeren tijdens de dialoogwandeling in Amsterdam op vrijdag 11 februari. De Raad van Kerken was een van de initiatiefnemers van de dialoogwandeling.

De tocht ging van de moskee, via een kerk (Jeruzalemkerk) naar de synagoge. Jonge mensen maakten vervelende opmerkingen richting met name de joodse deelnemers aan

de tocht. De joodse partners dienden een aanklacht in bij de politie. De aanklacht en de verklaring worden door de organisatoren als een begrijpelijke stap gezien om duidelijk te maken dat het de vertegenwoordigers van de religies ernst is met hun intenties. De verklaring is zeer opmerkelijk, omdat de religies daarin gezamenlijk naar buiten treden en nadrukkelijk aangeven dat discriminatie van een hunner niet acceptabel is.

Estafette carillons voorafgaand aan Kerkennacht

Nu al is duidelijk dat de Kerkennacht 2011 tot een van de grotere oecumenische evenementen behoort die ooit in Nederland zijn gehouden. De organisatie van de Kerkennacht wil met de carillonestafette de aandacht vestigen op de aanstaande kerkennacht.

De kerkennacht 2011 wordt voorafgegaan door een carillonestafette. Op donderdag 23 juni beginnen beiaardiers een klokken-

de dag door uwe gunst ontvangen, is weer voorbij, de nacht genaakt

spel dat mensen in de stemming moet brengen voor het uitvoerige spirituele en culturele programma dat kerken aanbieden op 24 en/of 25 juni. Met de melodie van gezang 393 (of een soortgelijk lied) brengen de beiaardiers de kenners bij de tekst die ooit door Jacqueline van der Waals is vertaald: 'De dag door uwe gunst ontvangen, is weer voorbij, de nacht genaakt.' Deze tekst sluit aan bij het idee van een Kerkennacht. En de strofe 'Die dan, als onze beden zwijgen, als hier het daglicht onderduikt, weer nieuwe zangen op doet stijgen', refereert aan het estafette-idee.

Er zijn diverse plaatsen waar eerder een Kerkennacht is gehouden in Nederland. Maar het is voor het eerst dat de inspanningen zijn gebundeld en zich afspelen in hetzelfde weekend. Daardoor is het mogelijk om gezamenlijk de aandacht te vragen voor de Kerkennacht. De Raad van Kerken adviseert ook plaatsen waar in 2011 nog geen Kerkennacht wordt gehouden om een plaats in de buurt waar wel activiteiten zijn, te bezoeken. Zij kunnen dan peilen of het idee iets zou kunnen zijn voor de eigen gemeente of parochie.

Uit onderzoek van de Raad van Kerken in Nederland blijkt dat meer dan de helft van de raden van kerken zich wat afwachtend opstelt. Het zijn vooral de grotere steden die voortvarend te werk gaan. In plaatsen als Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Den Haag, Amersfoort en Nijmegen zijn tientallen kerken geopend. De meest noordelijke stad die meedoet is Leeuwarden. De meest zuidelijke stad: Breda.

Klanken zullen over stad en dorp gaan.

Even voorstellen: Christelijke Gereformeerde Kerken

Op de laatstgehouden synode van 2010 besloten de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK) in te gaan op de uitnodiging van de Raad van Kerken om kandidaat-lid te worden. Dat betekent dat de komende drie jaar bekeken wordt of en onder welke condities zij deel gaan uitmaken van de Raad. Ds. Dick van der Zwaag vertelt.

Wie zijn wij als CGK eigenlijk? Ons kerkverband wortelt in de Afscheiding van 1834. Momenteel omvat het 185 gemeenten met ongeveer 75.000 doop- en belijdende leden. We hebben een eigen Theologische Universiteit gevestigd in Apeldoorn (TUA), waaraan vijf hoogleraren en enkele universitaire docenten onderwijs geven. Rond de 100 studenten staan ingeschreven. Een deel van hen bereidt zich voor op het predikantschap.

De Christelijke Gereformeerde Kerken willen in alles Schriftuurlijk en confessioneel zijn. Binnen die bandbreedte is er sprake van verschil in geloofsbeleving en vormgeving van de erediensten. Sommige kerken kunnen als traditioneel bestempeld worden, terwijl andere meer eigentijds willen zijn. Een groeiend aantal kerken heeft contacten met de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt (GKV). Er zijn zelfs enkele zogenaamde Samenwerkingsgemeenten, waarbij in alle gevallen een Nederlands Gereformeerde Kerk (NGK) betrokken is. Een nieuw fenomeen is het ontstaan van een aantal zendingsgemeenten, bijv. in Rotterdam, Utrecht en Amersfoort. Daarbinnen is men gericht op buitenlandse leden die hier wonen of asiel zoeken. Deze gemeenten verenigen en presenteren zich als International Christian Fellowship (ICF). De laatstgehouden synode verruimde de mogelijkheden tot contacten met de Hersteld Hervormde Kerk (HHK) en stimuleerde die met de Gere-

Ds. Dick van der Zwaag is lid van het Christelijke Gereformeerde Deputaatschap voor de Eenheid met gereformeerde belijders. Hij is aangewezen als waarnemer voor de contacten met de Raad van Kerken.

Dick van der Zwaag

formeerde Bond (GB) binnen de Protestantse Kerk in Nederland (PKN).

Zoals uit dit korte overzicht blijkt, hebben onze kerken meer oog gekregen voor contacten met andere kerken. Dit verklaart ook de bereidheid om kandidaat-lid te worden van de Raad van Kerken. Na deze periode van drie jaar, in 2013, wanneer de synode opnieuw bijeenkomt, zal een evaluatie van de contacten op de agenda staan.

Voor altijd aangeraakt

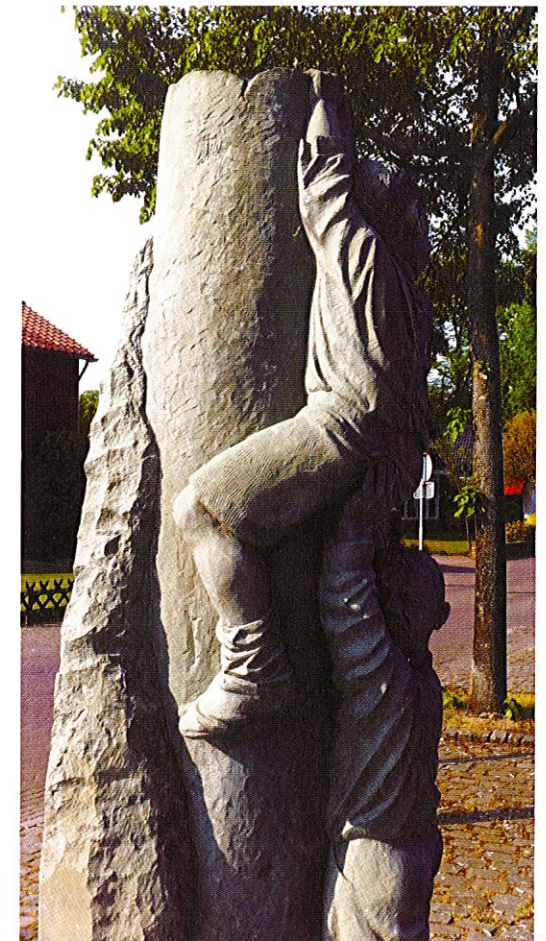
Bij zijn afscheid als lid van het Utrechts Beraad Kerk & Israël blikt Jan van der Steen, pastoor van de Oud-Katholieke Kerk, terug. Dit meldt Utrechtse Stemmen, het oecumenisch tijdschrift voor kerk en samenleving te Utrecht. De leden van het Beraad zijn afkomstig uit de Rooms-Katholieke Kerk, de Protestantse Kerk, de Oud-Katholieke Kerk, de Liberaal Joodse Gemeente en recent de Nederlands Israëlitische Gemeente. Aanvankelijk heeft het Beraad zich enkel beziggehouden met het verzorgen van een Avondwake op de eerste of tweede zondag die volgt op

de Jom haSjoa, de dag van de grote vernietiging. Het Beraad wil zo uiting geven aan de solidariteit van de christenen met het joodse volk. Daarnaast zijn christenen ongeveer tweeduizend jaar vergeten dat het christendom diep geworteld is in de rijke joodse traditie, dat zij deze traditie verloochend heeft en een (te) voorzichtige en (te) aarzelende houding ten opzichte van de vervolging van joden heeft ingenomen.

Tegenwoordig heeft het Beraad zich verbreed en worden ook leerhuisavonden aangeboden.

Godsdienstig Vormingsonderwijs

De Raad van Kerken in Ede behoudt de werkgroep GVO (Godsdienstig Vormingsonderwijs). Sinds september 2009 betaalt de landelijke overheid de docenten voor GVO. Sindsdien was er onzekerheid over de taak van de werkgroep GVO en de betrokkenheid van de Edese Raad van Kerken. Gedacht werd dat de werkgroep overbodig zou worden en misschien kon worden opgeheven. In 2010 bleek dat er voor de 'zendende instantie', zoals de plaatselijke Raad van Kerken, een taak overblijft, namelijk aanspreekpunt voor de docenten en medeverantwoordelijkheid voor de inhoud van de lessen.

Samenwerking: kinderen helpen elkaar

Oecumene ter plaatse

Stichting Kruispost

De taakgroep Binnenlands Diaconaat van de Remonstrantse Broederschap heeft voor 2011 als projectdoel gekozen de Stichting Kruispost op de Oudezijds Voorburgwal in Amsterdam.

Sinds 1983 verleent Kruispost medische en psychosociale hulp aan onverzekerden in Amsterdam. Meestal betreft het mensen zonder verblijfsvergunning. Kruispunt is een initiatief van de oecumenische woongemeenschap Oudezijds 100, die al sinds 1955 bestaat, en de Johanniter-orde. Tachtig

vrijwilligers houden de boel draaiend. Vaak zijn het gepensioneerde huisartsen of co-assistenten die ervaring komen opdoen. Kruispost wil niet alleen pleisters plakken, maar ook kijken naar de oorzaken van de problemen. Om die reden zijn er ook maatschappelijk werkers actief.

De financiering van het werk staat enigszins onder druk. Zo kort de gemeente Amsterdam 5% op de jaarlijkse bijdrage. 'Daarom is het heel fijn dat de remonstranten ons willen gaan steunen', aldus de Stichting.

Schuldhulpverlening: Lokale kerken slaan handen ineen

Het symposium *Schuldhulp, samen lukt 't* begin dit jaar in Veenendaal trok ruim 300 diakenen en kerkleiders die op zoek waren naar handvatten om schuldhulpverlening praktisch te organiseren. De grote opkomst geeft blijk van het toenemend aantal mensen dat in financiële problemen komt en het verlangen van de kerk om een rol te spelen in de hulp aan deze groep.

Het symposium maakt deel uit van het project *SchuldHulpMaatje*. Doel van het project is om mensen in nood beter te bereiden en samenwerking tussen kerkelijke vrijwilligers en professionals te bevorderen. Binnen het project *SchuldHulpMaatje* werken verschillende kerkelijke instanties samen. Het project wordt mede mogelijk gemaakt door het ministerie van Sociale Zaken.

Kerk en stage

De Oecumenische Stichting voor Maatschappelijk Activeringswerk (OSMA), orgaan van de Provinciale Raad van Kerken in Noord-Holland, wil aandacht geven aan maatschappelijke stage. Het aankomend politieke besluit dat alle scholieren in het vervolgonderwijs een aantal uren maatschappelijke stage moeten volgen, roept de vraag op of kerken daarbij een rol kunnen spelen. Het geheel van kerken vormt tenslotte de grootste vrijwilligersorganisatie.

Het project *Kerk en Stage* beoogt de kloof te overbruggen die dreigt als kerken en kerkelijke (diaconale) groepen bij de maatschappelijke stage buiten beschouwing zouden blijven. Door middel van voorlichting, trainingen en cursussen kunnen kerkelijke vrijwilligersgroepen op het spoor gezet worden na te denken of zij stageplaatsen kunnen bieden.

Het doel is de weg

De beraadgroep Geloven en kerkelijke gemeenschap (BGKG) van de Raad van Kerken in Nederland heeft zich uitgebreid beziggehouden met de nota 'Het doel is de weg' en de reacties van de kerken daarop. Een persoonlijke bijdrage van Jurjen Zeilstra.

Hoewel er waardering bestaat voor de spirituele oecumene in de nota 'Het doel is de weg' mist de beraadgroep in de reacties vooral urgentiebesef. Kerken lijken betrekkelijk laconiek vast te stellen dat het de laatste tijd allemaal niet zo opschiet met de oecumene en herhalen veelal bekende en voorspelbare standpunten. Het is de opvatting van de beraadgroep dat dit zo eigenlijk niet meer kan. Theoretische oecumene verliest los van de praktijk haar geloofwaardigheid. Het op beleefde wijze uitwisselen van opvattingen bevindt zich naast de actuele problematiek van krimp, vergrijzing en sluitingen. Door in deze sfeer het doel de weg te noemen, wordt de stationaire positie van de oecumene tussen de regels door bijna gelegitimeerd. In wandelgangenuitspraken als 'het is nu eenmaal zo' en 'we blijven toch in goed overleg' hoort men een wat gezapige en elitaire houding doorklinken die weinig van doen heeft met wat er leeft aan teleurstellingen en verdwenen elan op het grondvlak van de parochies en wijkgemeenten in Nederland. Bevoogdend te stellen dat kerken te veel bezig zijn met rouwverwerking over de ingetreden secularisatie is irreëel moraliserend.

Conciliair moment

Dat de bestaanscrisis van de kerk in de moderne samenleving mogelijk iets te maken heeft met in het eigen gelijk vastgelopen jargonmatig kerkdenken wordt niet benoemd, laat staan kritisch onderzocht. De beraadgroep doet verschillende aanbevelingen deze impasse te doorbreken. Met name verwacht de beraadgroep iets van een echt conciliair

moment: een soort vergrote Raad van Kerken als een ontmoeting tussen leidinggeven uit de volle breedte van de verschillende kerken (inclusief informele ontmoetingsmomenten), waarbij zoveel mogelijk leden van de jongere generatie betrokken moeten worden. Dit moet breder overlegd worden om te zien of hier een mogelijkheid ligt.

theoretische oecumene verliest los van de praktijk haar geloofwaardigheid

Een van de voorgestelde toespitsingen waaruit gekozen zou kunnen worden, is een focus op een actueel thema als gebrek aan kennis in een gesecculariseerde samenleving waar het gaat om religie en de bijbel. Wanneer kerken in dit opzicht weer een breed informerende, maar vooral communicatieve, functie zouden willen ontwikkelen, kan zelfkritiek niet ontbreken. Op verschillende plaatsen lopen experimenten met een open bijbelcafé (bijvoorbeeld in de openbare bibliotheek te Hilversum) waar ongelovigen en gelovigen met elkaar in gesprek gaan. De beraadgroep zelf zou in dit opzicht bij de voorbereiding van zo'n landelijke conciliaire ontmoeting een actieve rol willen spelen. Voor de dagelijkse leiding van een kerk zou een dergelijke brede ontmoeting serieuze aanleiding kunnen zijn heel andere thema's op de agenda te plaatsen of tegen bekende vastgelopen thema's anders te gaan aankijken.

Beraadgroep Samenlevingsvragen: dubbele focus

In de loop van 2010 kwam de beraadgroep tot stand. Ze telt inmiddels dertien leden. Is er vraag naar visies, meningen en acties van de kerken op maatschappelijke terrein? Een bijdrage van Kees Tinga.

Wie het oor te luisteren legt in de samenleving, kan op de vraag naar het spreken van de kerk allerlei verschillende antwoorden opvangen. Van: 'Waarom horen we nooit meer iets van de kerken?' tot: 'Laten die kerken hun mond eens houden!' Als te midden van het onophoudelijke mediagedruis een (inter)kerkelijk geluid er al eens in slaagt om door te dringen tot de samenleving - over migranten zonder verblijfsvergunning, hardnekkige armoede, of een andere mensenrechtenkwes- tie - kan dat lang niet altijd op ieders volmondige instemming rekenen.

Die scepsis is niet van vandaag of gisteren maar van alle eeuwen. Dat is een troost. Om het vol te houden, is troost niet voldoende: er komt ook passie bij kijken, en roeping, en de overtuiging dat die oude levenbeschouwelijke tradities en hun voortdurende actualisering ons werkelijk kunnen gezegen, motiveren en uitdagen.

bede om wijsheid, rijke traditie en brede kijk

De beraadgroep Samenlevingsvragen van de Raad, die in de afgelopen maanden haar werkzaamheden begon, bestaat uit mensen met die passie, die roeping en die overtuiging dat het belangrijk, waardevol, soms niet minder dan noodzakelijk is om naar maatschappelijke kwesties te kijken door een bril met *dubbele focus*: - dat van de eigen vakdeskundigheid en dat van de levensovertuiging. Die blik en kijk leiden tot spannende gedach-

tewisselingen, zorgvuldige afwegingen en als het goed is uiteindelijk tot prudente besluiten over kwesties die door de leden zelf of door de Raad en zijn moderamen zijn opgeworpen.

In februari 2011 trad dr. Hettie Pott-Buter als voorzitter aan. Zij werkte tot 2008 als universitair hoofddocent Algemene Economie aan de Universiteit van Amsterdam, vervulde daarnaast vele bestuursfuncties in de samenleving. Bij de opening van de vergadering van februari greep ze terug naar een gebed dat oecumenisch pionier Nathan Söderblom in 1925 in Stockholm uitsprak tijdens de *Universal Christian Conference on Life and Work*. Er loopt een rode draad van de thema's van deze organisatie waaruit in 1948 de Wereldraad van Kerken mede voortkwam, via de nalatenschap van het christelijk sociaal denken en van onze befaamde voor- gangster, de sectie Sociale Vragen, naar de agenda van de beraadgroep Samenlevings- vragen van vandaag. Bezinning op ontwikke- lingen die zich in de samenleving voordoen. Gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen aan de Raad, en zo bijdragen aan standpunt- bepalingen en acties van de gezamenlijke kerken bij maatschappelijke vragen en uitda- gingen, daar gaat het om.

Door de beraadgroep is een startdocument geschreven met een inventarisatie van ont- wikkelingen, inspiratiebronnen en actuele sociale kwesties. Zo gaat de beraadgroep van start: met een bede om wijsheid, met een rugzak vol rijke traditie, met een brede kijk door een dubbele focus.

In Nederland kennen we het recht op gods- dienstvrijheid sinds de Unie van Utrecht in 1579. Wij koesteren dit lang geleden verwor- ven recht. En steeds opnieuw zijn we met elkaar in gesprek wat het voor ons en onze onderlinge relaties betekent dat de ander hetzelfde recht op vrijheid van godsdienst heeft als wij en hoe geweld - in welke vorm dan ook - vermeden en bestreden kan wor- den.

Met name de jongeren in Egypte koesteren als ideaal om van een Egypte een land te

maken voor al zijn zonen en dochters, mos- lim en christen, man en vrouw, boer en ste- deling, ouder en kind. Wij hopen en bidden dat de dromen over een rechtvaardig en de- mocratisch land met vrijheid van godsdienst voor iedereen in Egypte werkelijkheid zullen worden en blijven. En dit niet alleen in Egyp- te, maar ook in Tunesië, in Libië, in alle Ara- bische landen en de rest van de wereld, overal waar mensen geweld of uitsluiting ondervinden als gevolg van hun geloof of de uitingen daarvan.

De Raad van Kerken heeft in deze maanden enkele keren contact gehad met minister Leers over de vluchtelingen; hier met de dominicaan Yousif Mirkis uit Irak om over de Iraakse minderheden te spreken.

Zorg om Egypte

De Raad van Kerken en het Contactorgaan Moslims en Overheid hebben in samenspraak met de Koptisch Orthodoxe Kerk een verklaring opgesteld over Egypte. De tekst is aangeboden aan de ambassadeur uit Egypte. Vervolgens is de tekst breed verspreid, ook in Egypte. De deelnemers hopen daarmee een signaal af te geven van vrede en saamhorigheid. Hieronder een deel van de verklaring.

Het is een tijd van zorg over de ontwikkelingen in Egypte. De demonstraties op het Tahrir-plein in Caïro waren aanleiding voor optimisme en hoop op een nieuwe toekomst. Met spanning werd uitgezien hoe dit verder zou gaan. Wat ons zorgen baart, is dat we nu opnieuw aanzetten van bedreiging en geweld zien in de vorm van aanslagen tegen christenen. De veiligheid op straat is verdwenen. Het optimisme ebt weg. Dat betreuren wij ten diepste.

Als vertegenwoordigers van de Raad van Kerken in Nederland, het Contactorgaan Moslims en Overheid en de Koptisch Orthodoxe Kerk in Nederland hebben wij indringend met elkaar gesproken over de ontwikkelingen in Egypte.

Wij zijn onder de indruk van het feit dat met name de jongere generatie er in is geslaagd om op een bijna geweldloze manier president Mubarak te dwingen om af te treden en we putten moed uit de sfeer op het Tahrir-plein in Caïro:

- de manier waarop christenen tijdens het vrijdagmiddaggebed om de moslims heen staan om hen te beschermen tegen de politie;
- hoe omgekeerd de moslims om de christenen heen staan bij het vieren van de mis.

Beelden hiervan zijn de hele wereld over gegaan. Ze staan haaks op allerlei vormen van fanatisme en geweld.

Het gebeuren op het Tahrir-plein is een bron van inspiratie, ook voor de interreligieuze ontmoetingen in Nederland. Vanaf de komst van grote groepen moslims naar Nederland in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw is er gewerkt aan het ontwikkelen van wederzijds goede relaties tussen christenen en moslims, zowel landelijk als plaatselijk. Mede dankzij deze goede relaties kunnen we in deze samenstelling samen om de tafel zitten.

in de godsdienst is geen dwang

Wij beseffen dat er alleen maar vrede tussen de godsdiensten kan bestaan, als wij de vrijheid van godsdienst die we voor onszelf wensen, ook aan de ander gunnen. Dit is verankerd in de koran met ondermeer het vers: "In de godsdienst is geen dwang" (Soera 2:256). Dit is een correctie op allerlei vormen van religieus geweld. Christenen oriënteren zich hierbij op het lijden en sterven van Jezus Christus en op woorden die over hem gesproken worden, zoals: "Hij werd gehoond en hoonde zelf niet, hij leed en dreigde niet, hij liet het oordeel over aan hem die rechtvaardig oordeelt" (1 Petrus 2:23). Dit is een uitnodiging om in het voetspoor van Jezus elkaar en de samenleving te dienen.

Lokale radio aanjager oecumene

Lokale radio fungeert als aanjager van de oecumene. De programmamakers zenden vooral kerkdiensten uit, maar er zijn ook muziekprogramma's en nieuwsitems. Dat blijkt uit een verkenning gemaakt voor de Raad van Kerken.

Ook kwam uit de verkenning naar voren dat de programmamakers vooral lokaal georiënteerd zijn. Er is weinig contact met andere programmamakers. En hoewel diverse stations programma's aanbieden via 'uitzending gemist' blijft het publiek daarvan beperkt tot mensen uit de lokale gemeenschap die de uitzending een keer willen terughoren. Er is weinig bovenplaatselijk verkeer.

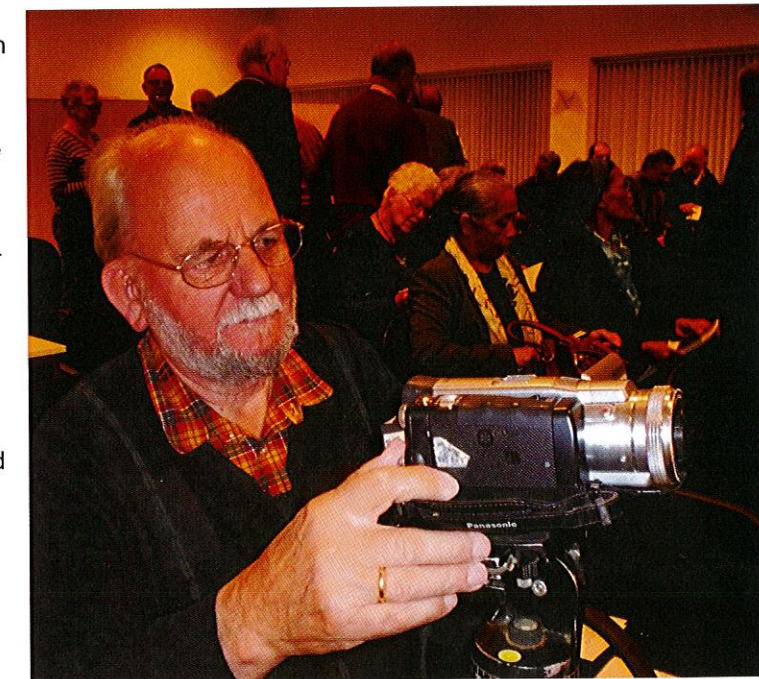
Radio Bloemendaal is de oudste zender die programma's van kerken uitzendt. Al in 1924 had de radio een zendmachtiging en daarmee is het station ouder dan de NCRV. De radio heeft een bovenplaatselijke bekendheid. In de loop der tijd zijn er vele plaatselijke stations bijgekomen.

Radio Reggestreek bijvoorbeeld maakt programma's voor de Raad van Kerken Nijverdal/Hellendoorn. De Tukkers koppelen er tien minuten interview aan vast, voorafgaand aan de kerkdienst. De geïnterviewde gast staat inhoudelijk los van deze kerkdienst. De uitgezonden diensten komen vanuit de verschillende kerken in beide plaatsen. De Raad van Kerken ter plaatse verzorgt daarnaast programma's op de lokale televisie.

De lokale radio van Amersfoort heeft bovenplaatselijke ambities en verzorgt gesprekken van een uur met mensen die ook buiten Amersfoort invloed uitoefenen. Ze bieden de programma's aan via internet (www.radiokik.nl), maar er wordt relatief nog

weinig gebruik van de programma's gemaakt voor toerusting of bezinning.

Ede FM verzorgt programma's als 'Orgelklanken', 'Kerkvenster' en 'Zingend Geloven': muziek speelt een belangrijke rol (www.lokaleomroepede.nl). Radio Gaasterlân presenteert een programma met de sprekende titel 'Musyk mei in boadskip'. In Heerde/Epe heet het programma 'Looft den Heer',

Tv-opnamen in Nijverdal

met naast verzoekplaten en kerkelijk nieuws ook een rechtstreekse uitzending van een kerkdienst. Zo'n twintig kerken verzorgen per toerbeurt een dienst. Luisteraars lenen hun oor de ene week aan de pinkstervoorganger, de week daarop zijn ze even protestant en de daaropvolgende week rooms-katholiek.

Christologie in interreligieuze ontmoeting

In hoeverre is de nadruk op de christologie een stimulans voor de interreligieuze ontmoeting? Over die vraag wordt een discussie gevoerd op de website van de Raad. Hieronder een korte samenvatting.

Dr. Karel Blei, oud-Raadslid, heeft het spits afgebeten in de discussie. Blei meent dat ieder mens, christen of niet, bewust of onbewust in dat licht van Christus leeft. Dat geldt ook voor niet-christenen. Blei citeert Karl Barth, die in dit verband sprak over 'lichten' in de wereld, die er zijn náást het ene Licht, Christus, als weerglans van dat ene Licht. Wie in de wereld, ook in de wereld van andere religies, ware, lichtgevende inzichten aantreft, zal daarvoor Christus prijzen, aldus Blei.

voor alle mensen en alle volken

Ds. Dick Stap, ziekenhuispastor uit Terneuzen, stuurde een bijdrage waarin hij aansluit bij Paul Tillich en pleit voor een creatieve dialoog met andere religies. Hij pleit voor 'bevindelijk leven', biddend aansluiten bij de Onuitsprekelijke. Er moet balans zijn tussen spreken over de Eeuwige en het tijdige zwijgen over zijn geheimenis. Stap zet in op saamhorigheid tussen christenen en bijvoorbeeld boeddhisten. Hij spreekt over 'een ethnocentrische gedachte', wanneer Blei het licht in Boeddha blijktbaar als een afgeleid licht wil zien. 'Alleen het ondoordringbare bastion van een bepaald soort christelijk spreken dient zich dan aan, dat feitelijk geen tegenspraak lijkt te dulden en zich onvol-

Bijdragen aan de discussie (450 – 600 woorden) kunt u sturen naar rvk@raadvankerken.nl. Het gesprek bedoelt een verkenning te maken van een open houding richting andere religies; waarbij de eigen theologie uitgangspunt is en blijft. Uitlokkende vraag is: Is de nadruk op de christologie stimulerend voor een ontmoeting?

doende rekenschap lijkt te geven over wat dit aanricht bij de ander in het interreligieuze gesprek.' Een dialoog is pas authentiek, wanneer je zelf bereid bent om van inzicht te veranderen, aldus Stap.

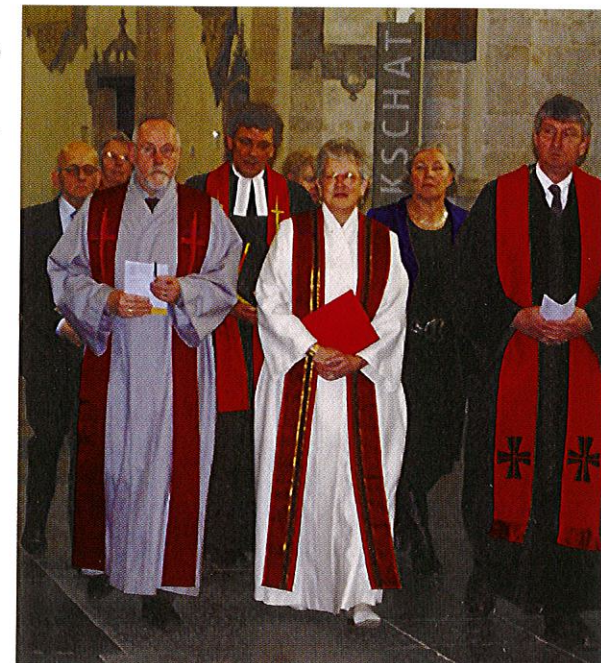
Ds. Henk Kuyk uit Barneveld reageerde als derde. Hij gaat met name in op de monotheïstische religies. Hij signaleert verschillende beelden van God. 'Maar die verschillende beelden hoeven het bestaan van één God niet uit te sluiten.' Hij wijst erop dat Jezus nooit afstand genomen heeft van het joodse geloof in de Ene, de God van Israël. 'Mohammed', vervolgt Kuyk, 'onderstreepte juist het bestaan van die ene God en bracht op grond daarvan zijn eigen mensen bij elkaar'. Jezus bracht zijn boodschap van de komst van het Koninkrijk van God voor alle mensen en alle volken.

Kuyk sluit af met: 'Diverse godsbeelden en verschillende godsdienstige praktijken bij het jodendom, het christendom en de islam zijn ongetwijfeld moeilijk te overbruggen en maken dat wij op allerlei punten ook onze eigen wegen (moeten) gaan. Maar ons zoeken en leren van elkaar is er niet mee gediend, wanneer wij als christenen de Éne claimen voor onszelf en joden en/of moslims zien als mensen die in iets of lemand anders geloven. Laten wij liever geloven in één God voor ons allemaal en voor ons allen samen!'

Wij geloven in één God

"Credo in unum Deum..." Ik geloof in één God: zuiver en zacht klonk de stem van vicaris-generaal Vincent Schoenmakers door de Grote Kerk te Breda. Hij zette de geloofsbelijdenis in, ondersteund door een kleine schola. Op de achtergrond klonk hoempamuziek op de Grote Markt van Breda. Ds. Sophie H.H. Bloemert over haar nieuwe functie.

Zo hadden we op die zondagmiddag 13 februari jl. een bijzondere ervaring van 'kerk in de wereld' zijn, maar nog meer van 'in eenheid verbonden' zijn. Tijdens een speciale viering werd ik verbonden aan het werk als regionaal adviseur classicale vergaderingen (RACV) in Zuid-Nederland. Ruim 23 jaar heb ik als gemeentepredikant in onder meer Kruiningen en Heerlen gewerkt. De komende jaren zal ik als predikant in algemene dienst van de Protestantse Kerk in Nederland in de provincies Zeeland, Noord Brabant en Limburg rondreizen. Daarbij zijn de classicale vergaderingen - dat zijn ambtsdragers namens groepen gemeenten, die elkaar ontmoeten op bovenplaatselijk niveau - mijn eerste gesprekspartners en opdrachtgevers. Sinds de Reformatie geeft de classis gestalte aan de verantwoordelijkheid van gemeenten voor elkaar en voor de hele kerk. Het gaat voor mij om tweedelijnszorg ten behoeve van het gelovig leven en werken van gemeenten. Over zaken als kerkordelijke afspraken rond samenwerking, keuzes in lastige situaties tussen predikant en gemeente of kerkenraad en de toekomst van kleine gemeenten mag ik meedenken en meesturen.

Sophie Bloemert tijdens haar bevestiging

Hoe kunnen we samen verder komen in een krimpende kerk, in een tijd die het tij niet mee lijkt te hebben? Gemeenten worden kleiner, maar tegelijk blijft het van wezenlijk belang om met vallen en opstaan de weg van de beloften van God te gaan. En daarbij zijn wij de eersten niet. Velen zijn ons voorgegaan, getuige de bijbelverhalen en de traditie van de kerk. Kortom: deze functie heeft, in samenspraak met de classes, bisschoppelijke aspecten. Protestants Zuid-Nederland valt samen met de bisdommen Breda, Roermond en (een gedeelte van) Den Bosch. Willen en kunnen protestanten en katholieken elkaar beter leren kennen en bijvoorbeeld op het terrein van leren en dienen samenwerken in een gebied, waar beide geloofsgemeenschappen minder (actieve) leden gaan tellen? En hoe zou dat kunnen? Wie willen meedoen? Kan er van deze samenwerking een positieve kracht uitgaan – en hoe? Dergelijke vragen neem ik graag mee in mijn nieuwe functie. Dat kan en wil ik doen, omdat ik ervan overtuigd ben, dat we elkaar als christenen terzijde kunnen en moeten staan. Er is in de oecumene immers meer dat ons bindt dan wat ons scheidt. Het klonk met overgave: wij geloven in één God...